

مقاله پژوهشی

ارتباط فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی با میزان اعتیاد به فضای مجازی

حسن یعقوبی^۱، رحیم یوسفی^۲، محمد امین‌زاده^۳

۱. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (نویسنده مسئول)

۲. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

۳. کارشناس ارشد روانشناسی شخصیت، گروه روانشناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۰۱

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی ارتباط فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی در دانشجویان است. روش پژوهش از نوع همبستگی است. جامعه آماری، دانشجویان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۳۴۴ دانشجو به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها سه پرسش‌نامه فعالیت‌های اجتماعی، ورزش‌های گروهی و اعتیاد به فضای مجازی مورد استفاده قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره انجام شد. یافته‌ها نشان داد بین فعالیت‌های اجتماعی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی و همچنین بین ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره حاکی از آن است که فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی نقش معناداری در تبیین واریانس میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی در دانشجویان دارد.

کلید واژه‌ها: فعالیت‌های اجتماعی، ورزش‌های گروهی، اعتیاد به فضای مجازی.

1. Email: yaghoubi.hassan@yahoo.com

2. Email: r.yousefi1386@gmail.com

3. Email: mohammad_aminzadeh86@yahoo.com

مقدمه

کاربردهای فراوان اینترنت در نوجوانان و جوانان سبب شده در سال‌های اخیر پدیده‌ای با عنوان اعتیاد به فضای مجازی^۱ ظهور یابد. فضای مجازی به خودی خود ابزار بی‌ضرری است، اما استفاده بیش از حد و نادرست از آن خطر اعتیاد به فضای مجازی را به دنبال دارد (آهنگرزاده رضایی و مرادی، ۲۰۱۵). فضای مجازی و اینترنت یکی از تکنولوژی‌هایی است که زندگی و تجارب بشری را عمیقاً تحت تأثیر قرار داده است. مشاهده نتایج منفی استفاده مرضی و حتی اعتیادگون از فضای مجازی، پژوهشگران بسیاری را بر آن داشته است تا این تکنولوژی نسبتاً نوظهور را کانون توجه خود قرار دهند (فیاضی، حسنی و محمدخانی، ۲۰۱۶).

رواج اینترنت و استفاده از آن بر روی تلفن همراه و دسترسی آسان به فضای مجازی در جهت نوعی تمرکززدایی در ارتباطات درون خانواده رشد یافته و موجب افزایش ارتباطات افقی در بین اعضاء خانواده به ویژه نوجوانان و جوانان شده است. اعتیاد به تلفن همراه^۲ و اعتیاد به فضای مجازی یکی از شایع‌ترین انواع اعتیاد غیردارویی به شمار می‌رود به طوری که گاهی اوقات استفاده مفرط و وابستگی بیش از حد به آن بدون آگاهی صورت می‌گیرد. اعتیاد به فضای مجازی به استفاده مفرط، به هم خوردن فعالیت‌های تحصیلی و شغلی، شخصی و احساس نیاز به مکالمه تلفنی یا ارسال پیام کوتاه در شبکه‌های مجازی اشاره دارد (سواری، ۲۰۱۴). در دهه اخیر، اینترنت با ارایه خدمات چندرسانه‌ای به مثابه عصاره فناوری‌های ارتباطی جهان مطرح و از فراگیری بسیار زیادی برخوردار گردیده است. در این ارتباط، پدیده اعتیاد به

فضای مجازی با توجه به ویژگی‌های فراگیری، چند رسانه‌ای، قابلیت‌های متعدد و جذابیت آن به عنوان شایع‌ترین پیامد فضای مجازی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است (نیازی، قندی و سامانی‌نژاد، ۲۰۱۲). فضای مجازی موجب بهبود مجموعه‌ای از مهارت‌ها و توانایی‌های تحصیلی یادگیرندگان در محیط آموزشی می‌شوند. این ارتقای سطح مهارت‌ها منجر به افزایش یادگیری آنها می‌شود. فضای مجازی موجب افزایش انگیزه یادگیرندگان در محل تحصیل شده و آنها را تشویق می‌کند تا وظایف یادگیری‌شان را جدی بگیرند (نگ و ونگ، ۲۰۱۳؛ کبیلان، احمد و آبدین، ۲۰۱۰). اعتیاد به فضای مجازی افراد به سادگی خسته و ملول می‌کند و به علاوه آنها تنه‌ها، کمرو، افسرده، خجالتی هستند. همچنین اعتیاد به فضای مجازی با هراس اجتماعی، اختلال کمبود توجه همراه با بیش‌فعالی (ین، کو، ین و وئو و یانگ، ۲۰۰۷). از نقطه نظر علمی اعتیاد به فضای مجازی به دلیل پیامدهای اجتماعی، روانشناختی و عاطفی با توانایی تأثیرگذاری بر زندگی شغلی و سبک زندگی مرتبط است (یانگ و تانگ، ۲۰۰۴). بر طبق نظریه اعتیاد به فضای مجازی یانگ شش عامل برجستگی، استفاده بیش از حد، بی‌توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی، فقدان کنترل، مشکلات اجتماعی و تأثیر بر عملکرد نشان‌دهنده اعتیاد به فضای مجازی در افراد محسوب می‌شود (هادی، نوری، محمدخانی و منشئی، ۲۰۱۴).

هر چند ارتباط با اینترنت به رشد مهارت‌های مختلف یادگیری منجر می‌شود. اما در کنار این مهارت‌ها و مزایا، باید در کمین خطرهای پنهان آن نیز بود. در واقع استفاده بیش از حد و نادرست از آن، خطر اعتیاد به فضای مجازی را به دنبال دارد که جزء اعتیادهای رفتار محور طبقه‌بندی می‌شود. واژه معتاد برای کاربران

1. Internet Addiction
2. Mobile Phone Addiction
3. Wong & Ng

4. Kabilan, Ahmad & Abidin
5. Yen, Koc, Yen, Wuh & Yang
6. Yang and Tong

مسئولان فرهنگی و اجتماعی و نیز والدین، ضروری است. شبکه‌های اجتماعی را از جنبه‌های مختلف می‌توان مورد کنکاش و ارزیابی قرار داد. بنابراین با توجه به اینکه سلامت روان نوجوانان و جوانان یکی از مقوله‌های مهم در مباحث روانشناسی و جامعه‌شناسی محسوب می‌شود با عنایت به این نکته که امروزه بسیاری از نوجوانان در مقاطع پایین تحصیلی به تلفن همراه و اینترنت دسترسی دارند و از آن استفاده‌های مختلفی می‌کنند لذا از جمله مشکلاتی که ممکن است برای آنان که به عنوان آینده سازان جامعه در نتیجه اشتغال زیاد با تلفن همراه و اینترنت پیش بیاید، افت تحصیلی و کاهش عملکرد آموزشی آنان است. همچنین اعتیاد به فضای مجازی می‌تواند عامل خطر ساز برای بهداشت عمومی در نظر گرفته شود و بررسی شیوع آن در نوجوانان و جوانان و به‌خصوص در قشر دانشجویی ضرورت پیدا می‌کند. یادگیرندگانی که اعتیاد به فضای مجازی بالاتری دارند از عملکرد تحصیلی پایین‌تری برخوردار هستند (مالک، خلیفه و شوهایی، ۲۰۱۷).

در ایران نوجوانان و جوانان در معرض خطر ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی از سهم بالایی برخوردارند (دوستی ایرانی، باقری امیری، خواجه کاظمی و مصطفوی، ۲۰۱۷). اعتیاد به فضای مجازی به دلیل دسترسی آسان به سرگرمی‌ها شیوع بالایی در میان نوجوانان پیدا کرده است. شیوع این پدیده می‌تواند سلامت روان شناختی آنان را به خطر اندازد (چینگ، هامیدین، واسودوان، سازلینا، وان، فو و هو، ۲۰۱۷). با توجه به اینکه بیشتر پژوهش‌هایی که در ایران درباره اعتیاد به فضای مجازی انجام شده بر همه‌گیری شناسی متمرکز بوده و کمتر به بررسی نقش متغیرهایی چون فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی بر

اینترنت هم به‌کار گرفته می‌شود؛ چرا که نشانه‌های اعتیاد به فضای مجازی همان ویژگی‌هایی را دارد که در اعتیاد به الکل و سیگار دیده می‌شود. این نشانه‌ها شامل جدا شدن و اختلالات عاطفی و اختلال در روابط و فعالیت‌های اجتماعی است که هر روز به مقدار بیشتری در استفاده‌کنندگان از اینترنت گسترش می‌یابد. بسیاری از نوجوانان و جوانان برای فرار از مشکلات و از بین بردن حالت‌های روانی منفی و استرس در زندگی به اینترنت و دنیای مجازی روی می‌آورند که منجر به دوری از فعالیت‌های اجتماعی در آنان می‌شود (تکانات و توپالوگلو، ۲۰۱۵).

فعالیت‌های اجتماعی مجموعه‌ای از رفتارهای یاد گرفته شده‌ای است که به افراد اجازه می‌دهد تا به آغاز و ادامه تعاملات مثبت با دیگران بپردازند. از جمله این فعالیت‌ها، می‌توان به تقسیم احساسات خود با دیگران، کمک کردن به آنان برای آغاز یک رابطه و کنترل میزان خلق اشاره کرد (بری و کونز، ۲۰۱۰). بر اساس پژوهش‌هایی، وجود فعالیت‌های اجتماعی و انجام فعالیت‌های ورزشی می‌تواند عاملی بازدارنده در بروز اعتیاد به بازی‌های اینترنتی و اعتیاد به فضای مجازی در جوانان باشد (جتونگ و کیم، ۲۰۱۱). بررسی‌ها نشان داده است بین اعتیاد به فضای مجازی و اینترنت جوانان با حمایت اجتماعی ادراک شده و فعالیت‌های خانوادگی رابطه وجود دارد. جوانانی که زمان بیشتری را صرف فعالیت‌های اجتماعی و خانوادگی می‌کنند، میزان کمتری از اعتیاد به فضای مجازی و اینترنت را تجربه می‌کنند (گنوک و دوگان، ۲۰۱۳).

امروزه با توجه به استقبال گسترده کاربران اینترنتی خصوصاً قشر نوجوان و جوان از شبکه‌های اجتماعی مجازی، بررسی مسائل مربوط به این شبکه‌ها جهت اتخاذ تصمیمات صحیح و برنامه‌ریزی دقیق توسط

روش پژوهش

پژوهش حاضر، پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. از نظر زمانی مقطعی و از نظر تحلیل داده‌ها در زمره پژوهش‌های تحلیل رگرسیون چند متغیره است.

جامعه و نمونه

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه شهید مدنی آذربایجان است که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل بودند و طبق آمار ۶۷۸۶ نفر بودند. از جامعه فوق، نمونه‌ای به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای با استفاده از فرمول گرین (۱۹۹۱) به ازای هر متغیر پیش‌بین حجم نمونه را برآورده کرده است (سرمد، بازرگان و حجازی ۲۰۱۳)، و با در نظر گرفتن احتمال ریزش آزمودنی‌ها، حجم نمونه ۳۴۴ نفر انتخاب شده است.

ابزارهای پژوهش

در این پژوهش برای اندازه‌گیری متغیرهای مورد نظر از پرسش‌نامه‌های، فعالیت‌های اجتماعی، ورزش‌های-گروهی و اعتیاد به فضای مجازی استفاده شد.

پرسش‌نامه فعالیت‌های اجتماعی

پرسش‌نامه فعالیت‌های اجتماعی توسط ایندربیتزن و فوستر (۱۹۹۲) تهیه شده است. این پرسش‌نامه حاوی ۳۹ سؤال است که شیوه نمره‌گذاری آن به این صورت طیف لیکرت است که آزمودنی پاسخ خود را در مورد هر عبارت در دامنه‌ای از ۵-۰ پاسخ می‌دهد. نسخه اصلی پرسش‌نامه ۴۰ سؤال دارد. یک سؤال از عبارت‌های آن به دلیل عدم انطباق با فرهنگ ایرانی حذف شده است. نمره ۹۸ در این پرسش‌نامه بر اساس استاندارد آزمون به عنوان میانگین در نظر گرفته می‌شود (شیری، ولی پور و مظاهری، ۲۰۱۳). روایی و پایایی پرسش‌نامه توسط سازنده آن بررسی شده است

اعتیاد به فضای مجازی توجه شده است. بنابراین ضروری است که ارتباط فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی را با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی مورد بررسی قرار گیرد چرا که نتایج این پژوهش برای مسئولان و برنامه‌ریزان آموزشی دارای نتایج کاربردی و تلویحاتی مهمی است و می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های خود برای مقابله با اعتیاد به فضای مجازی استفاده کنند.

شیوع اعتیاد به فضای مجازی در جوامع و فرهنگ‌های مختلف، تنوع گسترده‌ای بین ۱/۶ تا ۳۰ درصد دارد که افزایش سریع تعداد کاربران اینترنت، شیوع اعتیاد به فضای مجازی را نیز افزایش داده است. اعتیاد به فضای مجازی می‌تواند آسیب‌های متعددی از جمله آسیب‌های روانی، جسمانی، خانوادگی، تحصیلی و شغلی به فرد وارد کند. افزایش استفاده از اینترنت و میزان شیوع آن در جوامع مختلف (نالوا و آناند، ۲۰۰۳؛ کیم و چون، ۲۰۰۵؛ کیم، پارک، کیم، جونگ، لیم و کیم، ۲۰۱۰) و جامعه ایرانی (دوستی ایرانی، باقری امیری، خواجه کاظمی و مصطفوی، ۲۰۱۷؛ احمدی، زاده محمدی، معصوم بیگی و سهرابی، ۲۰۱۲)، از یک سو و همبودی اعتیاد به فضای مجازی با اختلالات روان‌شناختی از سوی دیگر، ضرورت بررسی این مفهوم، شناخت عوامل مؤثر بر آن را دارای اهمیت می‌کند. با توجه به آنچه گفته شد در این پژوهش به بررسی این سؤال پرداخته شده است که آیا بین فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی در دانشجویان رابطه وجود دارد؟

آمد. همچنین روایی سازه پرسش‌نامه از طریق ضریب همبستگی با نمره کل برای فعالیت‌های مثبت اجتماعی ۰/۵۴ و برای فعالیت‌های منفی اجتماعی ۰/۶۵ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به دست آمد که نشان‌دهنده روایی سازه پرسش‌نامه است (فراپیرگ، لیانگ و مولر، ۲۰۱۷).

پرسش‌نامه ورزش‌های گروهی

در این پژوهش برای سنجش ورزش‌های گروهی در دانشجویان از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است. این پرسش‌نامه شامل ۱۵ سؤال است که تمایل نوجوانان و جوانان به شرکت در ورزش‌های گروهی را اندازه‌گیری می‌کند. شیوه نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای است که در ازای انتخاب گزینه اول (کاملاً مخالفم) نمره ۱، گزینه دوم (مخالفم) نمره ۲، گزینه سوم (نظری ندارم) نمره ۳، گزینه چهارم (موافقم) نمره ۴ و گزینه پنجم (کاملاً موافقم) نمره ۵ به افراد اختصاص می‌یابد. جهت روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی و نظر متخصصان و اساتید روان‌شناسی و مشاوره استفاده شده است. همچنین برای بررسی روایی سازه پرسش‌نامه روش همبستگی گویه-نمره کل استفاده شد که ضرایب همبستگی بین ۰/۶۵ تا ۰/۷۱ و در سطح ۰/۰۵ معنادار به دست آمد، که حاکی از روایی سازه پرسش‌نامه است. پایایی این پرسش‌نامه از طریق محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۸۵ به دست آمد.

پرسش‌نامه اعتیاد به فضای مجازی

پرسش‌نامه اعتیاد به فضای مجازی توسط یانگ (۱۹۹۸) ساخته شده است. این پرسش‌نامه دارای ۲۰ سؤال است. هر سؤال در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود (یانگ، ۲۰۱۱). برای ارزیابی نمره حاصل از دستورالعمل یانگ استفاده شد. بدین معنا که نمره ۲۰ تا ۴۹ نشان‌دهنده کاربر

که اعتبار آزمون با استفاده از آزمون-باز آزمون بعد از دو هفته برای فعالیت‌های مثبت اجتماعی ۰/۹۰ و برای فعالیت‌های منفی اجتماعی ۰/۷۲ به دست آمده است و ثبات درونی پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ توسط سازنده پرسش‌نامه ۰/۸۸ محاسبه شده است که نشان‌دهنده روایی و پایایی مطلوب آن پرسش‌نامه است (ایندریبتزن و فوستر، ۱۹۹۲). روایی از طریق همبستگی خرده مقیاس‌ها با نمره کل پرسش‌نامه (تحلیل عامل) برای فعالیت‌های مثبت اجتماعی ۰/۸۰ و برای فعالیت‌های منفی اجتماعی ۰/۸۰ به دست آمده است و پایایی پرسش‌نامه با استفاده از همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ برای فعالیت‌های مثبت اجتماعی ۰/۸۱ و برای فعالیت‌های منفی اجتماعی ۰/۷۰ و کل پرسش‌نامه را ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند که نشان‌دهنده پایایی مطلوب است (شیری، ولی پور و مظاهری، ۲۰۱۳). روایی همگرایی آن از راه‌های گوناگون، از قبیل مقایسه این پرسش‌نامه با اطلاعات ارزیابی خویشتن، ارزیابی گروه همسالان و داده‌های جامعه‌سنجی و روایی تشخیصی آن به وسیله بررسی همبستگی بین نمرات فعالیت‌های اجتماعی و مطلوبیت اجتماعی و موقعیت‌های اقتصادی اجتماعی دیگر ابزارهای مداد کاغذی به وسیله سازنده پرسش‌نامه مورد ارزشیابی قرار گرفت و نتایج به دست آمده، دل بر روایی همگرا و روایی تشخیصی قابل قبول این پرسش‌نامه بوده است (محمودی، ۲۰۱۳). در شهر تهران پایایی پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ برای نوجوانان دختر پایه دوم راهنمایی برای فعالیت‌های مثبت اجتماعی ۰/۷۱ و برای فعالیت‌های منفی اجتماعی ۰/۶۸ گزارش شده است (خلقی، قنبری و حبیبی، ۲۰۱۴). در خارج کشور روایی و پایایی پرسش‌نامه بررسی شده است. پایایی پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ برای فعالیت‌های مثبت اجتماعی ۰/۸۲ و برای فعالیت‌های منفی اجتماعی ۰/۸۸ و کل سؤالات ۰/۹۰ به دست

برای پایایی پرسش‌نامه ۰/۷۸ به دست آمده است که نشان‌دهنده پایایی مطلوب پرسشنامه است (لی، روح، هان، پارک، سو، هان و شافر، ۲۰۱۶). در پژوهش بر روی کاربران اینترنت پرتغالی ضریب آلفای کرونباخ برای بررسی همسانی درونی پرسش‌نامه ضریب آلفای ۰/۹۱ به دست آمده است (پونتس، کاپلان و گریفیثس، ۲۰۱۶).

روش‌های آماری تحلیل داده‌ها

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی شامل اندازه‌های میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی جهت نرمال بودن (طبیعی بودن) توزیع از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، جهت تعیین میزان همبستگی بین متغیرهای پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و برای بررسی نقش متغیرهای پیش بین بر متغیر ملاک از تحلیل رگرسیون چند متغیره استفاده شد. در این پژوهش تمام مفروضه‌های تحلیل رگرسیون از جمله اندازه نمونه، چند هم‌خطی و تک‌خطی، نرمال بودن، داده‌های پرت و ... رعایت شده است.

معمولی، نمره ۵۰ تا ۷۹ نشان‌دهنده کاربر در معرض خطر و نمره ۸۰ تا ۱۰۰ نشان‌دهنده کاربر معتاد به اینترنت است (حمیدی، نجف‌آبادی و نمازیان نجف‌آبادی، ۲۰۱۵). روایی محتوایی و همگرا پرسش‌نامه اعتیاد به فضای مجازی قابل قبول بوده است (هادی، نوری، محمدخانی و منشی، ۲۰۱۴). همچنین روایی واگرایی پرسش‌نامه با متغیر اهمالکاری تحصیلی در سطح ۰/۰۰۱ معناداری گزارش شده است (حمیدی، نجف‌آبادی و نمازیان نجف‌آبادی، ۲۰۱۵). پایایی بازآمایی ۰/۸۲، همسانی درونی ۰/۸۸ و تنصیف ۰/۷۲ محاسبه شد. همچنین در پژوهش بررسی همسانی درونی پرسش‌نامه با استفاده از آلفای کرونباخ ضریب ۰/۸۹ به دست آمد (هادی، نوری، محمدخانی و منشی، ۲۰۱۴). پایایی پرسش‌نامه با استفاده از آلفای کرونباخ ضریب ۰/۹۰ به دست آمده است (کیم، ریو، چن، یئون، چوی، سو و نام، ۲۰۰۶). در پژوهشی دیگر همسانی درونی پرسش‌نامه بررسی شده است که ضریب آلفای کرونباخ

یافته‌ها

جدول ۱- تعداد، حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار در متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
بعد مثبت فعالیت‌های اجتماعی	۳۴۴	۲۰	۶۹	۳۳/۵۰	۱۱/۵۵۰
بعد منفی فعالیت‌های اجتماعی	۳۴۴	۲۰	۸۰	۴۱/۰۸	۱۱/۷۹۳
ورزش‌های گروهی	۳۴۴	۲۰	۵۹	۳۴/۲۰	۸/۸۰۰
اعتیاد به فضای مجازی	۳۴۴	۲۰	۸۵	۴۱/۶۷	۱۹/۱۲۶

2. Lee, Roh, Han, Park, Soh, Han & Shaffer
3. Pontes, Caplan & Griffiths

1. Kim, Ryu, Chon, Yeun, Choi, Seo & Nam

جدول شماره (۱) تعداد، حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار در متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲- نتایج ضریب همبستگی پیرسون فعالیت‌های اجتماعی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی

متغیرهای پژوهش			
۳	۲	۱	
		۱	بعد مثبت فعالیت‌های اجتماعی
	۱	-.۴۷۲**	بعد منفی فعالیت‌های اجتماعی
۱	.۷۶۸**	-.۴۸۷**	اعتیاد به فضای مجازی

$P \leq 0.01^{**}$

فضای مجازی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در ادامه برای بررسی پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی با استفاده از فعالیت‌های اجتماعی منفی و مثبت از رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. نتایج آن در جدول شماره (۳) آمده است.

جدول شماره (۲) خلاصه نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون فعالیت‌های اجتماعی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی را نشان می‌دهد. نتایج نشان داد بین بعد مثبت فعالیت‌های اجتماعی با اعتیاد به فضای مجازی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. بین بعد منفی فعالیت‌های اجتماعی با اعتیاد به

جدول ۳- تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش همزمان «اعتیاد به فضای مجازی» بر اساس فعالیت‌های اجتماعی

معنی داری	t	ضرایب		متغیرهای پیش‌بین
		استاندارد	غیر استاندارد	
		ضریب بتا (β)	B	
.۰/۰۰۱	۵/۹۷۲	-	۳/۳۵۳	مقدار ثابت
.۰/۰۰۱	-۴/۱۸۰	-.۱۶۱	-.۰۶۴	بعد مثبت فعالیت‌های اجتماعی
.۰/۰۰۱	۱۸/۰۱۸	.۰۶۹۲	.۰/۰۴۱	بعد منفی فعالیت‌های اجتماعی

$R^2 = 0.607$; $F = 265/966^{**}$ ؛ تعدیل شده؛ $R^2 = 0.609$ ؛ $R^2 = 0.781$ ؛ $R^2 = 0.781^{**}$ معنادار در سطح ۰/۰۱

دانشجویان را تبیین کنند. با توجه به ضرایب بتا در جدول فوق می‌توان گفت تغییری به اندازه یک انحراف معیار در مهارت‌های مثبت و منفی اجتماعی به ترتیب موجب -0.161 و -0.692 تغییر در نمره متغیر ملاک اعتیاد به فضای مجازی در دانشجویان می‌شود.

جدول ۴-۱۲ تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش همزمان «اعتیاد به فضای مجازی» بر اساس فعالیت‌های اجتماعی را نشان می‌دهد. ابعاد فعالیت‌های اجتماعی (مثبت و منفی) در دانشجویان با هم می‌توانند در ۶۰٪ درصد از واریانس «اعتیاد به فضای مجازی» در

جدول ۴- نتایج ضریب همبستگی پیرسون ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی

متغیرهای پژوهش	۱	۲
ورزش‌های گروهی	۱	
اعتیاد به فضای مجازی	-۰/۴۲۷**	۱

$P \leq 0.01^{**}$

جدول شماره (۴) خلاصه نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی را نشان می‌دهد. نتایج نشان داد بین ورزش‌های گروهی با اعتیاد به فضای مجازی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. در ادامه برای بررسی پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی با استفاده از ورزش‌های گروهی از رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. نتایج آن در جدول شماره (۵) آمده است.

جدول ۵- تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش همزمان «اعتیاد به فضای مجازی» بر اساس ورزش‌های گروهی

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	t	معناداری
B	خطای استاندارد	ضریب بتا (β)		
مقدار ثابت	۷۳/۴۰۵	-	۱۹/۵۶۰	۰/۰۰۱
ورزش‌های گروهی	-۰/۹۲۸	-۰/۴۲۷	-۸/۷۳۱	۰/۰۰۱

$R^2 = 0.182$; F = ۷۶/۲۲۴**؛ تعدیل شده $R^2 = 0.182$ ؛ $R = 0.427$ ؛ ** معنادار در سطح ۰/۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان داد بین بعد مثبت فعالیت‌های اجتماعی با اعتیاد به فضای مجازی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بین بعد منفی فعالیت‌های اجتماعی با اعتیاد به فضای مجازی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات رفعت، نوروزی، خادمی و راشدی (۲۰۱۳) و زربخش بحری، راشدی و خادمی (۲۰۱۲) همسویی دارد. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت رفتارها و فعالیت‌های اجتماعی مثبت، با احساس خود ارزشمندی همراه است و چنین افرادی ویژگی‌های مثبت شخصیتی دارند و با مهارت‌های اجتماعی رشدیافته‌ای که دارند کمتر از فضاهای مجازی به طور افراطی و اعتیادگونه استفاده می‌نمایند. فعالیت‌های

جدول شماره (۵) تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش همزمان «اعتیاد به فضای مجازی» بر اساس ورزش‌های گروهی را نشان می‌دهد. ورزش‌های گروهی در دانشجویان با هم می‌توانند ۱۸/۲ درصد از واریانس «اعتیاد به فضای مجازی» در دانشجویان را تبیین می‌کند. طبق ضرایب بتای استاندارد شده و سطح معناداری متغیر پیش‌بین (ورزش‌های گروهی) موجب ۴۲۷-مقدار تغییر در نمره متغیر ملاک (اعتیاد به فضای مجازی) دانشجویان شده است. نمره منفی نشان‌دهنده رابطه معکوس است یعنی با افزایش ورزش‌های گروهی اعتیاد به فضای مجازی کاهش می‌یابد.

و رفتارهای مناسب فرد شکل می‌گیرد، تا به نحو مناسب قادر به برقراری روابط مناسب اجتماعی با دیگران باشد (آیدوگان، یاسمین، کلینس و تپتاس،^۲ ۲۰۰۹). فعالیت‌های اجتماعی مثبت مجموعه رفتارهای فراگرفته شده و مقبولی است که فرد را قادر می‌سازد با دیگران رابطه مؤثر داشته باشد و از عکس‌العمل‌های نامعقول اجتماعی خودداری کند (به‌پژوه، غباری، خانزاده و حجازی، ۲۰۰۵).

استریت فیلد^۱ (ها، ۲۰۱۷) تأکید بارزی بر این مطلب می‌نماید که استفاده از اینترنت به نحو بارزی می‌تواند زمان زیادی را از انسان بگیرد و فرد را چه در محیط کار و چه در خانه به موجودی تنها و منزوی تبدیل نماید (ها، ۲۰۱۷). هنگامی که جوان در جهان واقعی به حرکت در می‌آید، می‌تواند به بسیاری از امور واقعی دست یابد. هر روز با افراد مختلفی به تعامل پردازد و به نوعی در جهان خود فعالیت‌هایی انجام دهد و این امر زمانی اتفاق می‌افتد که فرد در عین تعامل با محیط، خود را جدای از آن تصور می‌کند، ولی زمانی که از اینترنت استفاده می‌کند، نمی‌تواند به دیگران احساس نزدیکی کند و با آنها ارتباط راحتی برقرار کند. یافته‌ها نشان داده است دنیای اجتماعی در آینده یک دنیای منزوی است (دوران و آتش پور، ۲۰۰۳). همچنین، نتایج نشان داد بین ورزش‌های گروهی با اعتیاد به فضای مجازی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. این نتیجه به‌دست آمده با نتایج پژوهش‌های بامدی^۶ (۲۰۱۵) و رفعت، نوروزی، خادمی و راشدی (۲۰۱۳) همسویی دارد. در تبیین این می‌توان گفت ورزش‌های گروهی باعث افزایش شادکامی در افراد می‌گردد. شادکامی با عملکردهای مطلوب همراه است و رفتارهای منفی و افراط گونه چون میزان ابتلا به اعتیاد

اجتماعی مثبت موجب تعامل مؤثر فرد با دیگران می‌شود زیرا هسته مرکزی مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی است. فعالیت‌های اجتماعی مثبت پایه و اساسی برای گسترش طیفی از پیامدهای مطلوب از قبیل اعتماد به نفس، رفاه اجتماعی، کیفیت دوستی، پذیرش توسط همسالان و شایستگی‌های فردی است (چانگ و لی، ۲۰۱۰). در نتیجه این پیامدهای مثبت، فرد بیشتر ترجیح می‌دهد به رابطه مستقیم و رو در رو با دیگران پردازد و از فضاهای مجازی استفاده اعتیادگونه نکند. فعالیت‌های اجتماعی مثبت به فرد اجازه می‌دهد که با دیگران تعامل‌های سازنده‌تری داشته باشد و عملکرد مؤثری در شرایط گوناگون فردی و اجتماعی از خود نشان دهد (بابوسیک، ۲۰۰۸). کسی که این توانایی را نداشته باشد و قادر به برقراری رابطه سازنده با دیگران نباشد به کناره‌گیری از روابط مستقیم می‌پردازد و بیشتر خود را با فضاهای مجازی مشغول می‌سازد.

اجتماعی شدن و رشد مهارت‌ها و فعالیت‌های اجتماعی مثبت به زندگی افراد جهت می‌دهد. ذاتی بودن زندگی جمعی در انسان‌ها، ضرورت تماس با دیگران را به عنوان امری گریزناپذیر جلوه می‌دهد. فعالیت‌های اجتماعی مثبت مجموعه‌ای از توانایی‌ها هستند که روابط اجتماعی مثبت و مفید را آغاز و حفظ می‌نماید، دوستی و صمیمیت با افراد را گسترش می‌دهد، سازگاری رضایت بخشی را در اجتماع ایجاد می‌کند، به افراد اجازه می‌دهد که خود را با شرایط وفق دهند و تقاضاهای محیط اجتماعی را بپذیرند (گرشام، واتسون و اسکینر، ۲۰۰۱). کسب مهارت‌های اجتماعی مثبت بخشی از اجتماعی شدن افراد است؛ در فرایند اجتماعی شدن، هنجارها، مهارت‌ها، ارزش‌ها، نگرش‌ها

4. Street field
5. Ha
6. Bamdy

1. Babusic
2. Garsham, Watson and Skinner
3. Aydogan, Yasemin, Klinc, & Tepetas,

به فضای مجازی را در نوجوانان کاهش می‌دهد. اعتیاد به فضاهای مجازی بیشتر به دلیل کسالت و احساس تنهایی رخ می‌دهد. افراد تنها ممکن است فضاهای مجازی را به عنوان راه فراری برای کاهش استرس و احساسات منفی مرتبط با احساس تنهایی به کار برند (موراهان مارتین و شوماخر، ۲۰۰۳). احساس تنهایی ناشی از فقدان دلبستگی یا یک رابطه نزدیک و صمیمی به فردی دیگر است (حسینی و الماسی، ۲۰۱۵). در واقع افرادی که احساس خلأ در دلبستگی و روابط عاطفی نزدیک و صمیمانه با اطرافیان نزدیک خود دارند، به دنبال پرکردن این خلأ به فضاهای مجازی که پر از محرک‌های جذاب است رو می‌آورند و در استفاده از آن دچار افراط می‌شوند، ولی افرادی که سرگرمی‌های مفید و جذابی چون ورزش‌های گروهی دارند و اوقات فراغت خود را با فعالیت‌های سازنده پر می‌کنند کمتر به سمت استفاده افراطی و اعتیادگونه از فضاهای مجازی می‌پردازند. ورزش یکی از راه‌هایی است که نوجوانان و جوانان می‌توانند به کمک آن بر فشارهای جسمی، روحی، روانی و اجتماعی ناشی از زندگی در دنیای متلاطم و پر تنش امروزی فائق آیند و کمتر به فضاهای مجازی برای غلبه بر هیجانات منفی خود پناه ببرند. در کل یافته‌های این تحقیق از لحاظ تأثیر ورزش بر رفتارهای عادت‌ی با سایر تحقیقات گذشته (فارسی و همکاران ۲۰۱۴، خواجوی و کاووسی اصلان شاه ۲۰۱۴) همسو است.

از آنجایی که انسان موجودی اجتماعی است و به روابط اجتماعی با دیگران نیاز دارد، وقتی در روابط مستقیم و رو در رو با مشکل مواجه شوند ناگزیر به فضاهای مجازی روی می‌آورند ولی وقتی از طریق ورزش‌های گروهی نیاز به روابط اجتماعی و فعالیت بدنی آن‌ها برآورده می‌شود کمتر دچار

اعتیاد به فضاهای مجازی می‌شوند. استفاده مفراطی از شبکه‌های اجتماعی نیز خود باعث کم‌رنگ‌تر شدن روابط اجتماعی و در نهایت کاهش تمایل به ورزش‌های گروهی می‌گردد. همچنین ارتباط در دنیای مجازی مملو از هیجانات و تکانه‌های روانی است که امکان دریافت بعضی از این ادراکات در دنیای واقعی امکان‌پذیر نیست. حضور در اتاق‌های گفتگو، استفاده از پست‌های الکترونیک، محاوره‌های تصویری ماهیتی کامل پنهان و فردی دارد و مشخص نیست که چه نوع ارزش‌ها، نگرش‌ها یا محتوایی را منتقل می‌کند (وین دین ایچندن^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به آن چه گفته شد می‌توان این نتیجه را منطقی دانست که بین ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی در جوانان رابطه‌ای وجود داشته باشد. این پژوهش در بین دانشجویان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان انجام شده است. امکان تعمیم نتایج به دیگر دانشجویان شهرها و دیگر جوامع با محدودیت مواجه است. از این رو در تعمیم نتایج به جوامع دیگر باید جوانب احتیاط را رعایت کرد. با توجه به اینکه در این پژوهش از ابزارهای خودسنجی (پرسش‌نامه) استفاده شد، نتیجه پژوهش به دقت آزمودنی‌ها در پاسخ‌گویی به مواد آزمون بستگی دارد. در این پژوهش نیز با اینکه ابزارها از روایی و پایایی مناسب برخوردار بودند ولی ممکن است آزمودنی‌ها سعی داشته باشند خود را بهتر از آنچه هستند جلوه دهند و نتیجه پژوهش تحت تأثیر پاسخ‌های آنها قرار گرفته باشد. وجود اثر هاوثرورون یکی دیگر از مواردی است که ممکن

1. Van Den Eijnden

1. Moran Martin and Schumacher

فضای مجازی در دانشجویان، پیشنهاد می‌شود در دانشگاه‌ها به منظور تقویت فعالیت‌های اجتماعی مثبت در دانشجویان کارگاه‌های آموزشی برگزار شود و فعالیت‌های اجتماعی مثبت آموزش داده شود و تمرین گردد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر مبنی بر وجود رابطه بین ورزش‌های گروهی با میزان ابتلا به اعتیاد به فضای مجازی در دانشجویان، پیشنهاد می‌شود خانواده‌ها و مدارس و دانشگاه‌ها به ورزش‌های گروهی اهمیت بیشتری دهند و از طریق آموزش و برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح و در نظر گرفتن امکانات مناسب، به گسترش ورزش‌های گروهی در میان دانشجویان کمک نمایند تا بدین طریق گامی در جهت پیشگیری و کاهش اعتیاد به فضاهای مجازی برداشته شود.

تقدیر و تشکر

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه به جهت تصویب طرح پژوهشی و نیز از همکاری شرکت‌کنندگان در این پژوهش صمیمانه تشکر نمایند.

است نتایج را تحت تأثیر قرار داده باشد. اثر هاو ثورون نوعی واکنش است که واسطه آن افرادی که مورد پژوهش قرار می‌گیرند عملکردشان بهبود یافته و یا جنبه‌های از رفتارشان که مورد مطالعه قرار گرفته است را با توجه به اینکه می‌دانند بر روی آنها مطالعاتی در حال انجام است اصلاح می‌کنند. این مورد می‌تواند تعمیم‌پذیری نتایج را کاهش دهد. در پژوهش‌های آتی برای افزایش دقت نتیجه پژوهش علاوه بر پرسش‌نامه از ابزارهای دیگری مانند مشاهده و مصاحبه نیز استفاده گردد. پژوهشی مشابه در سایر فرهنگ‌ها و در رده‌های سنی مختلف نیز انجام شود و نتیجه آن با نتیجه پژوهش حاضر مقایسه گردد. به پژوهشگرانی که به موضوع اعتیاد به فضای مجازی علاقه‌مند هستند پیشنهاد می‌شود رابطه اعتیاد به فضای مجازی و متغیرهایی چون افسردگی، استرس، سازگاری، بهداشت روانی، منبع کنترل و خودکارآمدی را مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر مبنی بر وجود رابطه بین فعالیت‌های اجتماعی با میزان ابتلا به اعتیاد به

منابع

1. Ahangarzadeh Rezaei, S.; and Moradi, J. (2015). Study of Internet addiction among students of Urmia University of Medical Sciences. *Urmia Nursing and Midwifery Journal*, 13 (5), 439-434. (In Persian).
2. Ahmadi, E.; Zadeh Mohammadi, F; Masoom Beigi, M.; and Sohrabi F. (2012). The study of the prevalence of internet addiction and its relationship with demographic characteristics among students of Allameh Tabataba'i University, *Quarterly Journal of Educational Psychology*, 8 (25), 20-30. (In Persian)
3. Atash Pour SH, Kazemi H. Pathology and psychology of internet. *Journal of Research in Psychology* 2003; (21):72-56. (In Persian).

4. Aydogan, K., Yasemin, M., Klinc, F.E., & Tepetas, S. (2009). Identifying parent views regarding social skills. *Social and Behavioral Science*, 1, 1507-1512.
5. Bamdi, Y. L. (2015). Big five personality and adolescent Internet addiction: The mediating role of coping style. *Addictive Behaviors*, 64, 42-48.
6. Behpajooh, Ahmad; Gobari, Baqir; Hasan Khanzadeh, Abbas Ali; Hejazi, Elaheh. (2005). Comparison of social skills of hearing impaired students in integrated and exceptional schools. *Journal of Psychology and Educational Sciences*. 35 (2), ۸۳-63. (in Persian)
7. Berry, D., & O'Connor, E. (2010). Behavioral risk, teacher-child relationships, and social skill development across middle childhood: A child-by-environment analysis of change. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 31 (1), 1-14.
8. Ching, S. M., Hamidin, A., Vasudevan, R., Sazlyna, M. S., Wan, A. W., Foo, Y. L., & Hoo, F. K. (2017). Prevalence and factors associated with internet addiction among medical students-A cross-sectional study in Malaysia. *The Medical journal of Malaysia*, 72 (1): 7-11.
9. DustyIrani, A. Bagheri Amiri, F., KhwajaKazemi, R. and Mostafavi A. (2017). Surveying the prevalence of internet addiction among students and graduates of Epidemiology, Clinical Sciences and Basic Sciences Departments in Iran: A cross sectional study. *Iranian Journal of Epidemiology*, 13 (1), 21-14. (In Persian).
10. Farsi, A; Abdoli, B and Zamani, H. (2014). Investigation of Factor Structure of Sources of Sport Self-confidence Questionnaire among Female and Male University Athletes in Group and Individual Sports. *Sport Psychology Studies* 3 (8): 1-18. (In Persian).
11. Fayyazi, M., Hasani, M., Mohammad Khani, S. (2016). The role of brain-behavioral systems in Internet addiction: based on the revised theory of sceptibility to strengthening. *Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 24 (2), 129-119. (In Persian).
12. Fydenberg, E., Liang, R., & Muller, D. (2017). Assessing students' social and emotional learning: A review of the literature on assessment tools and related issues. In *Social and Emotional Learning in Australia and the Asia-Pacific*. Singapore: Springer.
13. Green, S. B. (1991). How many subjects does it take to do a regression analysis? *Multivariate Behavioral Research*, 26, 499- 510.
14. Gresham, F. M., Watson, T. S., & Skinner, C. H. (2001). *Functional Behavioral Assessment: Principles, Procedures, and Future Directions*. *School Psychology Review*, 30, 156-172.
15. Gunuc, S., & Dogan, A. (2013). The relationships between Turkish adolescents' Internet addiction, their perceived social support and daily activities. *Computers in Human Behavior*, 29 (6), 2197-2207.

16. Ha JH, Kim SY, Bae SC, Bae S, Kim H, Sim M, et al. Depression and Internet addiction in adolescents. *Psychopathology* 2017; 40 (6): 424-30.
17. Hadi, S.; Nouri; R; Mohammad Khani; Sh.;(2014). Comparing psychological well-being, acceptance and social adjustment among non-addicted and nonaddicted students in high school in Isfahan. *Research in Rehabilitation in Nursing*, 1 (2), 62-52. (In Persian).
18. Hamidi, Najaf Abadi, M; Naziyan Najafabadi, S. (2015). Study of the relationship between Internet addiction and academic procrastination in high school students. *Journal of Technology for Education and Learning*, 1 (33), (In Persian).
19. Hosseini, Farideh Sadat; and Almasi, Amena (2015). The role of self-esteem and loneliness in Facebook addiction in college students. *Culture in Islamic University*, 5 (3): 406-685. 106-89. (In Persian).
20. Jeong, E. J., & Kim, D. H. (2011). Social activities, self-efficacy, game attitudes, and game addiction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14 (4), 213-221.
21. Kabilan, M. K., Ahmad, N., & Abidin, M. J. Z. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education. *The Internet and higher education*, 13 (4), 179-187. Korean internet users. *Psychiatry research*, 241, 66-71.
22. Khajavi, D., Kavosi Aslansh. Relationship of Sport Orientation and Exercise Addiction of Championship Level Athletes: a Preliminary Study (2014). *Sportpsychology studies*. 3 (7): 15-30. (In Persian)
23. Khalqi, H., Ghanbari, S.; and Habibi M. (2014). Social skills and frustration for teenagers: the role of mediating coping strategies. *Journal of Behavioral Sciences*, 8 (4): 315-307. (In Persian)
24. Kim, J. S., & Chun, B. C. (2005). Association of Internet addiction with health promotion lifestyle profile and perceived health status in adolescents. *Journal of preventive medicine and public health= Yebang Uihakhoe chi*, 38 (1), 53-60.
25. Kim, K., Ryu, E., Chon, M. Y., Yeun, E. J., Choi, S. Y., Seo, J. S., & Nam, B. W. (2006). Internet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: a questionnaire survey. *International journal of nursing studies*, 43 (2), 185-192.
26. Kim, Y., Park, J. Y., Kim, S. B., Jung, I. K., Lim, Y. S., & Kim, J. H. (2010). The effects of Internet addiction on the lifestyle and dietary behavior of Korean adolescents. *Nutrition research and practice*, 4 (1), 51-57.
27. Lee, T. K., Roh, S., Han, J. H., Park, S. J., Soh, M. A., Han, D. H., & Shaffer, H. J. (2016). The relationship of problematic internet use with dissociation among South Korean internet users. *Psychiatry research*, 241, 66-71.

28. Mahmoudi, A. (2013). Comparison of self-esteem and social skills of deaf and blind students in the guidance school of Karaj. *Journal of Exceptional Education*, 13 (4), 2920. (In Persian).
29. Malak, M.Z., Khalifeh, A. H., & Shuhaiber, A. H. (2017). Prevalence of Internet Addiction and Associated Risk Factors in Jordanian School Students. *Computers in Human Behavior*, 70 (556-563).
30. Nalwa, K., & Anand, A. P. (2003). Internet addiction in students: A cause of concern. *CyberPsychology & Behavior*, 6 (6), 653-656.
31. Neyazi, M, Ghandi, F; and Saman Nezhad, M. (012). Explaining the Factors Affecting Mobile Phone Addiction among Students. *Quarterly Journal of Family and Research*, 9(2), 211-218. (In Persian)
32. Ng, E. M., & Wong, H. C. (2013). Facebook: More than social networking for at-risk students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 73, 22-29.
33. Pontes, H. M., Caplan, S. E., & Griffiths, M. D. (2016). Psychometric validation of the generalized problematic Internet use scale 2 in a Portuguese sample. *Computers in Human Behavior*, 63, 823-833.
34. Rafat, Ali; Norouzi, Nahid; Khademi, Mohammad Javad; and Rashedi, Vahid (2013). The feeling of loneliness and internet addiction among students of Hamadan University of Medical Sciences. *Scientific Journal of Researchers*, 11 (4): 55-51. (In Persian).
35. Sarmad, Z, Bazargan, and Hijazi, A. (2013). Research Methods in Behavioral Sciences. Tehran: Notable Publishing House. (In Persian).
36. Savari, K (2015). Build and validate Mobile Phone Addiction Questionnaire. *Quarterly Journal of Educational Measurement*, 15 (5), 142-125. (In Persian).
37. Shiri, A., Valipour, M., Mazaheri M. (2013). Comparison of Social Skills and Psychological Problems in Bullying Students. Victim and no involvement. *Journal of Transformational Psychology*, 10 (38), 211-201. (In Persian).
38. Tekkanat, E., & Topaloglu, M. (2015). The Assessment of High Schoolers' Internet Addiction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 205, 664-670.
39. Van Den Eijnden RJ, Meerkerk GJ, Vermulst AA, Spijkerman R, Engels RC (2008). Online communication, compulsive Internet use, and psychosocial well-being among adolescents: a longitudinal study. *Developmental Psychology*, 44 (3): 55-65.
40. Yen, J. Y., Ko, C. H., Yen, C. F., Wu, H. Y., & Yang, M. J. (2007). The comorbid psychiatric symptoms of Internet addiction: attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD), depression, social phobia, and hostility. *Journal of adolescent health*, 41 (1), 93-98.
41. Zerbakhsh Bahri, Mohammad Reza; Rashedi, Vahid; and Khademi, Mohammad Javad. (2012). Students feel lonely and addicted to the internet. *Journal of Health Promotion Management*, 2(1):38. (In Persian).

ارجاع‌دهی

یعقوبی حسن، یوسفی رحیم، امین‌زاده محمد. ارتباط فعالیت‌های اجتماعی و ورزش‌های گروهی با میزان اعتیاد به فضای مجازی. مطالعات روان‌شناسی ورزشی. پاییز ۱۳۹۸؛ ۸ (۲۹): ۱۸-۲۰۳. شناسه دیجیتال: 10.22089/spsyj.2019.7227.1771

Yaghoubi H, Yousefi R, Aminzadeh M. The Relationship between Social Activities and Group Sports with the Rate of Addiction to Cyberspace. Sport psychology Studies. Fall 2019; 8 (29): 203-18. (In Persian). DOI: 10.22089/spsyj.2019.7227.1771

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

The Relationship between Social Activities and Group Sports with the Rate of Addiction to Cyberspace

H. Yaghoubi¹, R. Yousefi², M. Aminzadeh³

1. Associate Professor, Azarbijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.
(Corresponding Author)

2. Associate Professor, Azarbijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

3. MS in Psychology, Azarbijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

Accepted: 2019/05/06

Received: 2019/09/23

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between social activities and group sports with the rate of students' addiction to cyberspace. The research method used was correlation. The statistical population consisted of the students at Azarbijan Shahid Madani University in the academic year 2017-2018. Using randomized cluster sampling, 344 students were selected as the sample. To collect the data, three questionnaires were used to measure social activities, group sports and addiction to cyberspace. Data analysis was performed using Pearson correlation coefficient and multivariate regression analysis. The findings showed that there was a meaningful relationship between social activities and the rate of addiction to cyberspace as well as groups of sports with the rate of addiction to cybernetics. Also, the results of multivariable regression analysis indicated that social activities and group sports had a significant role in explaining the variance in the rate of students' addiction to cyberspace.

Key words: Social Activities, Group Sports, Addiction to Cyberspace.

---

1. Email: yaghoubi.hassan@yahoo.com

2. Email: r.yousefi1386@gmail.com

3. Email: mohammad_aminzadeh86@yahoo.com